

Sygn. akt V U 204/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2016r.

Sąd Rejonowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Kołodziej Michałowicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Stankiewicz

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016r. w Słupsku na rozprawie

sprawy z odwołania J. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 20.05.2014r., znak: (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o zasiłek macierzyński

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 204/14

UZASADNIENIE

J. P. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20.05.2014 r. odmawiającej jej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od 25.12.2013 r. do 23.12.2014 r. i zobowiązującą do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 25.12.2013 r. do dnia 30.04.2014 r. wraz odsetkami w łącznej kwocie 19.472,44 zł.

Uzasadniając stanowisko ostatecznie wskazała, że za okres od 01.03.2014 r. jest objęta ubezpieczeniem.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. (ZUS) wniósł o oddalenie odwołania od decyzji, wskazując, że **J. P.** urodziła dziecko w okresie, gdy nie podlegała ubezpieczeniu chorobowemu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Decyzją z dnia 25.03.2014 r. ZUS orzekł, że **J. P.** od dnia 23.10.2013 r. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu.

J. P. złożyła odwołanie od powyższej decyzji.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 28.10.2014 r. Sąd Okręgowy w Słupsku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, że ubezpieczona **J. P.** jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega ubezpieczeniom społecznym od dnia 01.03.2014 r., bo dopiero wtedy zaczęła rzeczywiście prowadzić działalność gospodarczą i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie, ustalając tym samym, że w okresie od 23.10.2013 r. do 28.02.2014 r. **J. P.** nie była objęta ubezpieczeniem.

Dowód: wyrok z uzasadnieniem k. 49, 52 – 62 Sądu Okręgowego w Słupsku z akt V U 429/14, wyrok z uzasadnieniem k. 90, 95 – 116 Sądu Apelacyjnego z akt V U 429/14, decyzja k. 9 – 10 akt ZUS

J. P. urodziła dziecko w dniu 25.12.2014 r. tj. w okresie gdy nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu.

Bezsporne.

Pismem z dnia 30.01.2014 r. ZUS poinformował J. P., że za okres od 25.12.2013 r. do 13.05.2014 r. ZUS wypłaci J. P. zasiłek macierzyński w dniu 06.02.2014 r. Jednocześnie poinformował, że wszczyna kontrolę jej sprawy i jeżeli dane przyjęte do ustalenia prawa do zasiłku macierzyńskiego ulegną zmianie, to będzie dochodzić zwrotu wypłaconego świadczenia łącznie z odsetkami.

Dowód: dokument k. 8 akt ZUS.

Decyzją z dnia 20.05.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. P. prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od 25.12.2013 r. do 23.12.2014 r. i zobowiązał do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 25.12.2013 r. do dnia 30.04.2014 r. wraz odsetkami w łącznej kwocie 19.472,44 zł.

Bezsporne.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonej nie jest zasadne.

W pierwszej kolejności Sąd badał, czy ubezpieczonej przysługiwało prawo do zasiłku macierzyńskiego w okresie od 25.12.2013 r. do 23.12.2014 r.

Świadczenia z ubezpieczenia społecznego m.in. zasiłek macierzyński przysługują wyłącznie osobom ubezpieczonym, czyli objętym ubezpieczeniem społecznym na wypadek choroby i macierzyństwa, a nie wszystkim osobom zamieszkującym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa Dz. U. 2014.159 t.j.). W tym sensie zasiłek macierzyński nie jest świadczeniem powszechnym, ani obowiązkowym.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa: zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego:

- 1)urodziła dziecko;
- 2)przyjęła na wychowanie dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do 10 roku życia, i wystąpiła do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia;
- 3)przyjęła na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do 10 roku życia.

J. P. wywodzi w odwołaniu istnienie uprawnienia do zasiłku z faktu urodzenia dziecka. Zgodnie jednak z treścią zacytowanego powyżej art. 29 nie jest to wystarczająca przesłanka do nabycia prawa do zasiłku. Urodzenie dziecka musi nastąpić bowiem w czasie szczególnym, gdy rodzic jest ubezpieczony od ryzyka choroby albo przebywa na urlopie wychowawczym.

J. P. urodziła dziecko w dniu 25.12.2013 r. W tym dniu nie była objęta ubezpieczeniem chorobowym i nie korzystała z urlopu wychowawczego.

Z powyższego wynika, że zasiłek macierzyński za okres od 25.12.2013 r. do 30.04.2014 r. został wypłacony bez podstawy prawnej - sprzecznie z treścią art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. Decyzja ZUS odmawiająca prawa do zasiłku jest zatem prawidłowa.

Objęcie matki ubezpieczeniem chorobowym w czasie wychowywania dziecka (po jego urodzeniu) nie wywołuje skutków wstecz i nie rodzi prawa do zasiłku macierzyńskiego.

W dalszej kolejności Sąd badał, czy odwołująca się słusznie została zobowiązana do zwrotu zasiłku macierzyńskiego za okres od 25.12.2013 r. do 30.04.2014 r.

Zgodnie z art. 66 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. wypłatę zasiłku wstrzymuje się, jeżeli prawo do zasiłku ustało albo okaże się, że prawo takie w ogóle nie istniało. Jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego (...), wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych ubezpieczonemu zasiłków bieżących oraz z innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 i 2 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Przepis ten, ustanawiając obowiązek zwrotu świadczenia przez osobę, która pobrała nienależne świadczenie, wskazuje istotną cechę nienależnie pobranego świadczenia tj. świadomość (złą wiarę) osoby pobierającej świadczenie co do nieprzysługiwania tego świadczenia w całości lub w części od początku albo w następstwie później zaszłych zdarzeń. Obowiązek zwrotu świadczenia obciąża więc tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze (w sensie świadomości prawnej), mając świadomość jego nienależności. Dotyczy to zarówno osoby, która została pouczona o okolicznościach dotyczących braku prawa do pobierania świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 1 u.s.u.s.), jak i osoby, która uzyskała świadczenie na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie (art. 84 ust. 2 pkt 2 u.s.u.s.). Świadomość nienależności świadczenia może mieć źródło w pouczeniu udzielonym przez organ rentowy co do okoliczności powodujących konieczność zwrotu świadczenia bądź też może wynikać z zawinionego działania osoby, która spowodowała wypłatę świadczeń.

J. P. została pouczona przez organ rentowy pismem z dnia 30.01.2014 r., że zasiłek jest wypłacany warunkowo, nadto o okolicznościach dotyczących braku prawa do pobierania świadczenia oraz o obowiązku zwrotu. ZUS poinformował, że przeprowadzi kontrolę, by sprawdzić, czy J. P. świadczy pracę w ramach prowadzonej działalności. Z pisma tego wynika, że jeżeli fakt ten nie zostanie potwierdzony ZUS będzie dochodził zwrotu wpłaconego świadczenia łącznie z odsetkami.

W toku postępowania V U 429/14 Sąd Okręgowy ustalił, że J. P. rozpoczęła rzeczywiste prowadzenie działalności gospodarczej dopiero od marca 2014 r., a nie od 23.10.2013 r. W październiku 2013 r. była w 7 miesiącu ciąży. Do 22.10.2013 r. była zarejestrowana jako bezrobotna. W dniu 22.10.2013 r. złożyła wniosek o wpis do ewidencji działalności gospodarczej w zakresie usług sprzątnania z datą rozpoczęcia działalności od 23.10.2013 r. Na podstawie zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej dokonała zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w tym

dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 23.10.2013 r. W chwili zgłaszania działalności gospodarczej do ewidencji wiedziała jednak, że działalności nie podejmie i nie miała zamiaru jej z tym dniem podejmować (vide uzasadnienie k. 52 – 62).

Logicznym jest zatem, że J. P. miała pełną świadomość, kiedy rzeczywiście prowadziła działalność gospodarczą, a kiedy jej nie prowadziła. Zgłaszając się do ubezpieczenia od dnia 23.10.2013 r. świadomie wprowadziła w błąd organ wypłacający świadczenia.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd uznał, że obowiązek zwrotu został nałożony na J. P. prawidłowo.

Na podstawie powyższych rozważań odwołania oddalono na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.